

19800505

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO
GOSPODARSTVO PRI BF
61001 LJUBLJANA, VEČNA POT 2
P.P. 523-X, TELEFON 264 761

ŠTEV.:

DATUM: 5.5.1980

LESNA Slovenjgradec
Obrat za kooperacijo
SLOVENJGRADEC

ZADEVA: Ugotavljanje vzroka sušenja smrekovih monokultur v revirju Mislinja

Na prošnjo pomočnika direktorja Obrata za kooperacijo tov.ing. Toneta Levca smo si 25.4.80 ogledali smrekovi monokulturi v revirju Mislinja, KO Mislinja, v oddelku 35/1 in 69 b. Ogledu so prisostvovali ing. Drago Križan, gozdarski medobčinski inšpektor, Dravograd, ing. Janko Potočnik, taksator pri Lesni, ing. Tone Levec, pomočnik direktorja TOK-a, Jože Tretjak, revirni vodja, TOK Slovenjgradec, Mirko Zajc iz Šentilja, solastnik prve parcele in Stane Koprivnikar iz Mislinje, lastnik druge parcele; iz IGLG pa prof.Stana Hočevnar, dipl.biol. Dušan Jurc, iz BF pa doc.dr. Janez Titovšek.

Na območju revirja Mislinja se sušita dve smrekovi monokulturi in sicer: prva monokultura je v oddelku 35/1, katere lastnica je Olga Rozman iz Šentilja, p.Mislinja. Površina parcele je 6,85 ha, smreke pa se suše samo na površini 35 a. Nadmorska višina je 680 m, lega je južna, nagib je 25-30°, geološka podlaga so gnajsi. Monokultura je stara okoli 80 let.

Druga monokultura je v oddelku 69b, lastnik je Stane Koprivnikar iz Mislinje, po domače Adam. Površina parcele je 8,95 ha. Smreke se močno suše le na površini 20 a. Nadmorska višina je 720 m, lega je jugozahodna, geološka podlaga so gnajsi. Starost monokulture je okoli 80 let.

Obe smrekovi monokulturi sta bili osnovani na bivših kmetijskih tleh (njivah). Na obeh parcelah sta opazni žarišči sušenja od koder se okužba širi v koncentričnih krogih. Monokultura v oddelku 69b je na površini 20 a 100% okužena, kar je opaziti na še rastočih smrekah in na panjih, v oddelku 35/1 pa so na površini 35 a okužene le posamezne smreke. Sušenje na obeh parcelah povzročata obligatni zajedavski glivi Heterobasidion annosum (koreninska goba) in Armillariella mellea (prava štorovka). Koreninska goba prevladuje in je tudi primarna povzročiteljica sušenja smrek v obeh monokulturah. V fiziološko oslabiljene smreke pa se je kot sekundarni povzročitelj sušenja le-teh naselil Polygraphus polygraphus (smrekov lubadar). Sušenje smreke je pospešilo za njo in za glivo ugodno rastišče, saj sta monokulturi osnovani na opuščenih njivah. Smreke na takih rastiščih so mnogo bolj podvržene okužbi z zajedavsko glivo Heterobasidion annosum kot smreke na gozdnih rastiščih. Tudi južna in jugozahodna lega

sta na omenjenih nadmorskih višinah neugodni za rast smreke, a dovoljni za razvoj zajedavke. Ob občasnem pomanjkanju vode v tleh (ob sušah) pride do oslabitve ali celo do odmiranja korenin v površinskem sloju zemlje, kar omogoči vdor zajedavske glive v korenine. V obeh monokulturah sta prava štorovka in smrekov lubadar sekundarna škodljivca in sta le pospeševalca sušenja smrek.

Sušenje smreke se bo nadaljevalo. Ta gliva se namreč širi v zemlji s podgobjem in okuži zdrave korenine, ko pride z njimi v stik, tudi, če te niso ranjene. (predvsem tanjše, mlade korenine pri površini tal).

Sečnja na obeh okuženih parcelah naj poteka le glede na razvoj bolezni. Takoj, ko opazite znamenje sušenja, svetujemo posek, ker bolezen na obeh parcelah zelo hitro napreduje. V tem primeru gliva zelo močno zmanjša vrednost lesa. Trohnoba lahko zajame pri smreki 16 in več metrov višine debla in ga popolnoma uniči. Hitrost širjenja trohnobe v deblu znaša povprečno 0,3 m vsako leto.

Priporočamo, da poteka obnova glede na značaj prisotne zajedavke brez glavnega gostitelja - smreke. Nastale gole površine ne priporočamo pogozdovati s smreko in jelko, ker so te močno okužene z glivo *Heterobasidion annosum*. Gliva pa se bo naprej razvijala kot gniloživka v panjih in njihovih koreninah.

Macesen in zelena duglazija sta manj občutljiva za okužbo s koreninsko gobo in zato prideta obe drevesni vrsti v poštev kot graditeljici bodočega sestoja. Prav tako priporočamo vnašanje listavcev, predvsem velikega jesena, gorskega javora, belega gabra in velelistne lipe, ker so osnovali obe monokulturi na biviših kmetijskih tleh, kjer so iglavci posebej močno izpostavljeni okužbam z obema navedenima glivama.

V.d. direktor:

Milan Kuder, dipl.ing.

V vednost:

Skupščina občine
Inšpekcijske službe
tov.ing.Drago Križan

Dravograd